

WEB QUEST “JO SÓC ESPÀRTAC”

Materials de suport.

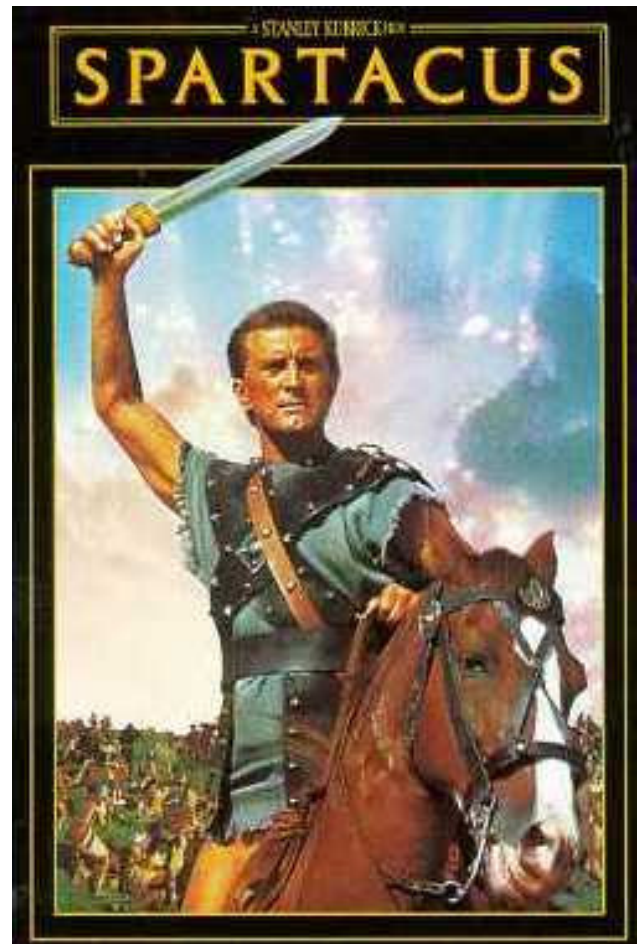
I. El personatge

La història d'Espàrtac és una història extraordinària i exemplar. Com totes les històries d'aquesta mena, es va anar convertint en una llegenda ja des de l'antiguitat; però no entre els romans, que la consideraven humiliant per a ells i van procurar minimitzar-la i ocultar-la. Els qui l'han transmesa han estat els historiadors grecs dels primers segles de l'època de l'Imperi (Plutarc¹, Apità), com si així els grecs, poble al capdavant “esclavitzat” per Roma, se sentissin d'alguna manera redimits pel qui fou el líder de la principal revolta d'esclaus que va conèixer el món antic (i el modern).

Tràcia, on havia nascut Espàrtac era un país situat al nord del mar Egeu i limítrof amb Grècia. Espàrtac era un esclau que va ser comprat per un “empresari” d'**espectacles de gladiadors** de la ciutat de Càpua², al sud del Laci. Hi havia anat a parar després d'una experiència atzarosa no gaire ben coneguda. Sembla que havia format part d'un contingent de tropes “auxiliars” d'origen traci que lluitaven com a mercenaris a l'exèrcit romà. Havent estat fet presoner després de desertar de la seva unitat, va acabar a l'escola de gladiadors de Càpua, amb una experiència militar a les espatlles, se suposa que a nivell de comandament. Allí va patir el maltractament i les humiliacions pròpies de la seva condició, fins que amb un centenar de companys va decidir alliberar-se i fugir a les muntanyes. Pel camí van aconseguir armes i van anar incorporant els esclaus de les finques per les quals passaven. Era l'any **73 aC**. Un destacament de soldat va sortir darrere d'ells, però els esclaus alliberats van derrotar-lo. La seva fama va començar a córrer per tot el sud d'Itàlia. Al principi les autoritats la prengueren per una més de les freqüents revoltes d'esclaus. Però aviat va agafar força i els esclaus de la zona s'hi van unir, escapant-se dels seus tallers, cases o hisendes, en molts casos després d'incendiar-les i matar els seus amos.

II. Un perill per a Roma.

Els seguidors d'Espàrtac aviat van ser 70.000, i després més de 100.000. Roma es va alarmar i el Senat va enviar contra ells un exèrcit de

---

¹ **Plutarco** (46-125). Historiador i filòsof, educat a Atenes. a la seva obra “Vides paral·leles” va recollir la biografia d'importants personalitats gregues i romanes, com a la de l'Espàrtac.

² **Càpua**. Ciutat del sud d'Itàlia, tocant al riu Volturno. Va ser considerada la segona ciutat més important de la República, després de Roma.

3.000 soldats, que fou derrotat fàcilment pels homes d'Espàrtac. Van aconseguir arribar al nord d'Itàlia per les regions adriàtiques. Allí els va sortir a l'encontre el procònsol d'aquella província, però fou també derrotat i humiliat. Per a Roma la revolta es va convertir en una situació d'emergència: van organitzar un exèrcit especial de més de 60.000 homes (10 legions³) i en van donar el comandament a un dels personatges més poderosos de la política romana d'aquells temps: **Cras**⁴. El primer que aquest va haver de fer fou retornar la moral i la disciplina al seu propi exèrcit, condemnant a mort un de cada deu legionaris (aquest és el sentit brutal de la paraula *delmar*⁵). L'exèrcit d'Espàrtac, per contra, excitat amb els seus triomfs, va decidir tornar cap al sud, no se sap si amb la intenció d'entrar a la mateixa Roma o, cosa que sembla més probable, en un intent de fer-se forts a la zona d'on havien sortit o bé a Sicília.

III. La derrota final

En un encontre decisiu, divuit mesos després d'haver-se iniciat la rebel·lió, l'exèrcit de Cras va derrotar els "espartaquistes". El seu mateix cap va caure, després de demostrar una valentia sobrehumana ("fins que el van fer miques", diu Plutarc). Amb ell van morir 60.000 dels seus homes. La resta va procurar tornar a obrir-se camí a través d'Itàlia, en un intent desesperat de travessar els Alps, però van ser vençuts definitivament per les tropes de **Pompeu**⁶ que venien des d'Hispania⁷.

De l'exèrcit d'Espàrtac, que havia amenaçat la poderosíssima República romana, només se'n van capturar 6.000 presoners. Roma els va condemnar a la pena més dolorosa i infamant: la **crucifixió**. Aquesta modalitat d'execució consistia en lligar o clavar a la víctima a una creu de fusta. Fou una forma usual de pena de mort des del segle VI aC fins el IV dC, sobre tot entre perses, egipcis, cartaginesos i romans. Els romans l'utilitzaven per a executar els esclaus i els criminals, però mai era aplicada als seus propis ciutadans. El dret romà especificava que el condemnat havia de ser fuetejat abans de morir, portar la creu o, més freqüentment, la biga transversal des del lloc on havia estat torturat fins el punt de l'execució.

Les creus dels seguidors d'Espàrtac van ser instal·lades al llarg de la *via Àpia*⁸, entre Càpua i la capital, per escarmentar els seus companys de desventura, i potser també per conjurar la por que uns "mers esclaus" havien provocat a tot Itàlia. Com a darrera prova de menyspreu cap a ells, el Senat no va concedir a Cras el *triomf*, premi mà-

³ **Legió**. L'exèrcit romà estava dividit en legions, d'aproximadament 6.000 soldats.

⁴ **Craso** (Marco Licinio Craso, 115-53 aC). Polític romà, d'origen aristocràtic, va arribar a ser un dels patricis més rics de Roma.

⁵ En castellà *diezmar*.

⁶ Pompeu, en castellà Cneo **Pompeyo** Magno (106-48 aC), general i polític romà.

⁷ **Hispania**, nom que els romans donaren a la Península Ibèrica.

⁸ **Via Àpia**. Una via romana és un camí empedrat. La via Àpia fou la primera (construïda al segle IV aC), més llarga i famosa de totes les vies de la República. Es dirigeix cap al sud, surt de Roma, passa per la ciutat de Càpua i arriba fins a les ciutats de Tàrent i Brindisi (*Brundisium*). Tenia més de 560 km. de llarg.

xim destinat als generals victoriosos. Era una guerra que s'havia d'oblidar com més aviat millor.

IV. Les conseqüències de la rebel·lió.

La desaparició de més de 100.000 esclaus va deixar sense mà d'obra les explotacions agràries, mineres, industrials, etc., del sud d'Itàlia, d'on procedien la majoria. Això va provocar una crisi econòmica a la zona. Però, a més, va fer que la submissió dels esclaus comencés a no ser tan fàcil i que tenir-ne esdevingués cada vegada més perillós. Les coses van començar a canviar. A la darrerria de l'època de la República i al començament de la de l'Imperi la *manumissió*⁹ d'esclaus es féu cada vegada més freqüent i els *lliberts*¹⁰, cada vegada més nombrosos, van anar sent admesos a la societat romana. Alguns van arribar a ocupar llocs molt importants en la vida política i econòmica de l'Imperi.

En alguns sectors intel·lectuals de Roma es va començar a qüestionar la "naturalitat" amb què s'acceptava l'esclavitud. La revolta dels gladiadors d'Espàrtac no fou aliena a tot això. El personatge ha atret sempre l'atenció dels estudiosos del món antic. I, en els nostres dies, Marx¹¹ va escriure d'ell que "era el tipus més extraordinari de la història antiga".

⁹ **Manumissió**, atorgament de la llibertat a un esclau.

¹⁰ **Llibert**, esclau a qui se li ha concedit la manumissió i, per tant, deixar de tenir amo.

¹¹ **Karl Marx** (1818-1883), filòsof alemany, un dels pensadors més influents de la història contemporània, teòric del comunisme modern.

WEB QUEST "JO SÓC ESPÀRTAC"

Guia de la pel·lícula.

FITXA TÈCNICA.

Títol en castellà: Espartaco.

Títol original: Spartacus.

Nacionalitat: EUA.

Any d'estrena: 1960.

Director: Stanley Kubrick.

Productora: Universal.

Guió adaptat: Dalton Trumbo (basat en la novel·la de Howard Fast).

Fotografia: Russell Metty.

Música: Alex North.

Duració: 175 minuts.

Guanyadora de 6 Òscars de l'Acadèmia l'any 1960.

INTÈRPRETS

Espartaco ... Kirk Douglas

Varinia ... Jean Simmons

Craso ... Laurence Olivier

Graco ... Charles Laughton

Léntulo Batiato ... Peter Ustinov

Antonino ... Tony Curtis

Julio César ... John Gavin

Draba ... Woody Strode

Glabro... John Dall

Helena Glabro... Nina Foch

Criso...John Ireland

Triganes...Herbert Lom

Marcelo...Charles McGraw

1a part

VEU EN OFF. INTRODUCCIÓ.

1'

"En el último siglo antes de la era cristiana, Roma era el centro de todo el mundo civilizado. Los orgullosos ciudadanos de la república romana no podían imaginar que quienes reducían a los demás a esclavitud a la larga terminarían convirtiéndose a su vez en esclavos.

En la conquistada provincia griega de Tracia una de las esclavas aumentó la riqueza de su amo dando a luz un hijo al que llamó Espartaco. Antes de que hubiera cumplido los 13 años fue vendido para trabajar en las canteras.

Allí, encadenado, bajo el látigo y el sol, Espartaco creció y se hizo hombre soñando con la abolición de la esclavitud. Los historiadores de la Roma pagana registraron el fracaso de su sueño, el total exterminio de su vida y de sus esperanzas. Pero su recuerdo se mantiene vivo mientras los últimos vestigios de la esclavitud del hombre agonizan ante nuestros ojos. El sacrificio de Espartaco se convirtió en el triunfo de la humanidad."

1. La veu en off situa l'acció de la pel·lícula al segle I aC. Sigues tu més concret i digues quin any s'inicia la revolta dels esclaus.

2. En quin període de la història de Roma ens trobem? Quin any comença i acaba aquesta etapa històrica?
3. Digues el nom d'algunes personalitats polítiques, militars o culturals més destacades d'aquest període històric
4. La veu en off tampoc no especifica el nom dels historiadors clàssics que ens han transmès la història d'Espàrtac. Cita tu el nom de dos d'aquests historiadors i amplia les dades d'un d'ells redactant una petita biografia.
5. Sobre el mapa d'Europa situa la regió de Tràcia (pinta el seu territori).
6. Sobre el mapa d'Itàlia situa la ciutat de Roma.

ESCENA I . LA CANTERA

3'

Léntulo Batiato (Léntulus Batiatus), propietari de l'escola de gladiadors de Càpua, arriba a les canteres per comprar alguns esclaus i entrenar-los per als seus espectacles.

Batiato. —*Estoy seguro de que no tienes nada bueno para venderme, ¿verdad?. Habré malgastado mi tiempo y mi dinero. ¿Me equivoco?*

Capità. —*Tenemos algunos que pueden interesarte.*

Batiato. —*¿Esos? Bah, carroña, ni los cuervos los querrían.*

Capità. —*Aquél de allí no es malo, vino de Galia.*

Batiato. —*No me gustan los galos, son peludos.*

7. Sobre el mapa d'Europa situa la província de la Gàl·lia (pinta el seu territori).
8. Sobre el mapa d'Itàlia, situa la ciutat de Càpua.
9. Busca informació sobre l'esclavitud a Roma i redacta un article que toqui diferents temes, com ara a qui podien pertànyer els esclaus, per a quines feines se'ls utilitzava, d'on obtenia Roma els esclaus, què és la manumissió...

ESCENA II. TRIA DE GLADIADORS

36'

Marc Licini Cras (Marcus Licinius Crassus), influent polític i general romà de gran prestigi, arriba a Càpua amb els seus amics per passar una jornada d'oci. Cras, Helena, el seu germà Marc Publi Glabro, i la seva promesa, Clàudia, s'han desplaçat des de Roma per veure un espectacle de gladiadors.

Els esclaus formen al pati. Batiato prova d'assessorar les dues dones patrícies en l'elecció de les parelles de gladiadors que lluitaran a mort a la mateixa arena de l'escola d'entrenament.

Batiato. —*¿Puedo sugerirte aquél, de Etiopía?. Hay muy pocos etíopes en Italia. Además, están reconocidos como los maestros del tridente. [...] ¿Te gusta aquél de allí?, la bestia de Libia.*

10. Redacta un petit article amb la biografia de Cras (Craso, en castellà).
11. Cras i els seus amics són patricis. Què és un patrici? No et limitis a donar una definició, amplia aquest concepte amb una redacció més extensa.
12. Tant cras com el seu amic Glabro tenen un nom compost força extens. Digues com es denominaven aquests tres components del nom i, ja de pas, a què feien referència habitualment.
13. Sobre el mapa d'Europa, situa el territori de Líbia.
14. Com es deia el recinte on es celebraven les lluites de gladiadors?

15. Enumera els tipus de gladiadors que coneguis i llurs característiques (indumentària, armament, tècnica).
16. En què consistia una escola de gladiadors? (instal·lacions, personal, escoles més importants...) D'on provenien els gladiadors de les escoles?

ESCENA III. A LA LLOTJA

38'

A/ Els quatre patricis s'instal·len a la llotja, tot esperant que els gladiadors escollits es preparin per sortir a l'arena a lluitar. Arran del descobriment d'un bust de Graco, senador amic de la plebs envers el qual Cras sent una forta animadversió, comencen a parlar de política:

Clàudia. —No hables de Graco, nos odia.

Cras. —Para Graco odiar a los patricios es una profesión. Y le ha dado sus frutos. ¿Cómo, si no, dominaría el populacho y habría llegado a primer senador de Roma?

Helena. —Craso, nos aburres. [...]

B/ Varínia, esclava propietat de Batiato, entra a la llotja per servir vi als visitants.

Cras. —Dime, ¿de dónde eres?

Varínia. —De Britania.

Cras. —¿Desde cuándo eres esclava?

Varínia. —Desde los 13 años.

Cras. —Se te nota cierta educación.

Varínia. —Mi primer amo me educó con sus hijos.

Cras. —¡Educada! Tiene espíritu. ¡La compro! [...]

C/ Cras informa Gabro del seu immediat nomenament com a cap de la milícia romana.

Helena. —A propósito, eres inmensamente rico y aún no te has dignado a hacerle un regalo de boda a mi hermano.

Cras. —Lo guardaba para el momento oportuno. Ten, dáselo tu misma.

Helena. —¿Qué es?.

Cras. —El emblema que le distinguirá como jefe de la milicia de Roma.

Helena: —¡Maravilloso!

Gabro. —Craso, no encuentro la forma de poder agradecértelo.

Cras. —El tiempo te la proporcionará.

Helena. —Este es el regalo mejor.

Cras. —Sí, tendrás el poder suficiente para combatir a Graco y a su Senado. [...]

D/ La conversa deixa definitivament els temes polítics i agafa un camí més banal.

Helena. —Tendrás que vigilarlo, Claudia. Nuestro padre se disgustó con él por culpa de los esclavos.

Clàudia. —Ya sabes que las leyes de Roma le prohíben al hombre casado tener amoríos.

Glabro. —Yo no digo nada de los portadores de tu litera y sin embargo todos son de una estatura aventajada y ninguno tienen más de 20 años.

Clàudia. —¡Oh, por los dioses!

17. A quin grup social deu referir-se Cras quan diu "populacho"? A quines activitats es dedicava aquest grup social i quins òrgans polítics tenia per fer escoltar la seva veu?
18. Sobre el mapa d'Europa, situa la província de Britània.
19. Glabro i Clàudia estan a punt de celebrar el seu matrimoni. Digueu quins eren els requisits a Roma per celebrar un matrimoni legal.
20. Què és un matrimoni sine manu?
21. Recopila informació sobre el divorci a Roma.

A/ La revolta dels esclaus ja fa dies que ha esclatat. Espàrtac, líder de l'alçament, ha instal·lat el campament de l'exèrcit d'esclaus a les falces del Vesubi. Al Senat de Roma, els polítics debaten com i amb quines forces cal sufocar aquests aldarulls. Cras és absent de la ciutat. En una hàbil maniobra política, Graco aprofita l'avinentesa per allunyar l'amic de Cras de Roma i posar al front de les tropes de la ciutat a un jove Juli Cèsar (Julius Caesar), deixeble seu.

Senador. —*Dejadme deciros que más de 100 propiedades han sido incendiadas. La primera de ellas fue la mía. Perdí aproximadamente 3 millones de sextercios en el incendio. Propongo llamar inmediatamente a Pompeyo y sus legiones de Hispania.*

Juli Cèsar. [En veu baixa, dirigint-se a Graco] —*Con 5 centurias puedo someterlos a todos.*

Graco. —*No te precipites ¿Hay necesidad de hacer regresar las legiones cuando la milicia de Roma no tiene otra cosa que hacer que defendernos de cuatro mercaderes? Que sea Glabro quien se encargue de hacerles probar la espada de Roma.*

Senador. —*Yo protesto. No podemos exponernos. En Roma hay más esclavos que romanos, y estando la milicia ausente no evitaríamos que se levantaran también.*

Graco. —*No es necesario enviar toda la guarnición. Con 6 cohortes habría de sobra. El resto puede quedarse para defenderte de tu sirvienta.*

[...]

Graco. —*¿Quieres aceptar este honor, Glabro?*

Glabro. —*Lo aceptaré orgulloso si es todo el Senado el que realmente fía en mí. La guarnición de Roma está dispuesta.*

Graco. —*Capturar esclavos es un trabajo para hombres de coraje. Yo propongo que Roma se engalane para despedir al valiente Glabro. Y para tomar el mando de la guarnición durante su ausencia propongo a Cayo Julio César.*

B/ Graco i Cèsar surten del Senat i, al mig de les escales, comenten el gir dels esdeveniments.

Graco. —*No parece que el cargo te entusiasme.*

Cèsar. —*Es un cargo interino, Glabro volverá.*

Graco. —*Tal vez. De todos modos así logro separar a Glabro de su amigo Craso durante un tiempo. Nuestra República es como una viuda rica. Muchos la aman como a una madre pero Craso la quiere como mujer, ¿entiendes?, llamémoslo así.*

[Glabro surt del Senat]

Graco. —*¡Salve Glabro! ¡Que Marte te dé la victoria!*

Glabro. —*Que él te proteja.*

22. Sobre el mapa d'Itàlia, situa el volcà Vesubi¹².
23. Aquest volcà va ser tristament famós un segle més tard. Fes un resum de les dades de la seva més cèlebre erupció.
24. Quants soldats componen una centúria, una cohort i una legió?
25. Quines funcions tenia el Senat de Roma?
26. Cita les magistratures romanes per ordre de major a menor segons la seva importància i explica la funció que tenia cadascuna.
27. Un dels senadors proposa cridar a Pompeu¹³ i les seves legions d'Hispania. Cerca informació sobre Pompeu i redacta un petit article sobre aquest personatge.
28. Quina és la província romana d'Hispania? Cerca informació sobre la conquesta d'Hispania i sobre la presència romana allà. Situa-la sobre el mapa d'Europa.

¹² En castellà, Vesubio.

¹³ En castellà, Pompeyo.

29. Consultant el mapa de la conquesta d'Hispania, cita sis ciutats que durant aquest període ja estiguessin colonitzades pels romans. Cita també el seu nom actual.
30. En aquesta escena apareix Juli Cèsar per primer cop a la pel·lícula. Redacta una petita biografia sobre aquest personatge.
31. Graco invoca al déu Mart. Quin és aquest déu? Qui és el seu equivalent a la cultura grega?
32. Cita altres déus romans que coneguis i especifica l'àmbit amb que estava relacionat.

ESCENA V. LA DOMUS ROMANA

60'

A/ Mansió de Cras. Els criats surten a rebre l'amo. Quan aquest entra, troba al rebedor mitja dotzena de nous esclaus, regal del governador romà a Sicília.

Cras. —¿Qué es esto?

Criat. —Un presente del gobernador de Sicilia.

Cras. —Antonino, 26 años, siciliano [llegint la taula que penja del coll del esclau], ¡poeta!
¿Qué empleo tenías con tu último amo?

Antonino. —Era maestro de sus hijos. Les enseñaba los clásicos.

B/ Cras creua el jardí interior de la seva luxosa mansió romana. Glabro l'espera en una de les dependències interiors. Allà informa el seu amic de com ha anat la sessió al Senat. Cras compren ràpidament que el fet que ara la milícia romana estigui en mans de Cèsar frustra els seus anhels de concentració de poder.

Cras. —Escucha, ¿crees que te he nombrado jefe de la milicia romana para luchar contra las rocas del Vesubio? Fue para dominar la situación en Roma.

Glabro. —Sólo me llevo 3.000 hombres. Aquí queda el resto de la guarnición.

Cras. —¿Bajo el mando de quién?

Glabro. —De Julio César.

Cras. —Al darte cuenta de que Graco dominaba el populacho y el Senado has creído que debías entregarle también la guarnición.

Glabro. —Entiendo. Rehusaré. No emprenderé esa expedición.

Cras. —Una de las desventajas de ser patricio es que tienes la obligación de portarte como tal. Debes cumplir la palabra dada al Senado.

Glabro. —Pero ¿y si Graco decidiera ir contra ti?

Cras. —No lo hará. No tiene necesidad. Habiendo conseguido alejarte me ha inmovilizado del todo.

Glabro. —Tus legiones están aún fuera de las murallas.

Cras. —¿Mis legiones? ¿Tú crees que ordenaría a mis legiones entrar en Roma?

Glabro. —Te hago ver que puedes hacerlo si fuere preciso.

Cras. —¡No sabes que la más antigua ley de Roma dice que ningún general entre en la ciudad al frente de sus legiones armadas!

Glabro. —Sila lo hizo.

Cras. —¡Sila! ¡Y fue la deshonra de su nombre, la eterna condenación de sus hijos! No, mi joven amigo, algún día sanearé tal vez esta Roma que nos legaron nuestros padres, restauraré todas las tradiciones que la hicieron grande. Por lo tanto hoy no debo llegar al poder, ni tan sólo defenderme por un medio que conculcaría la más sagrada tradición. Nunca ordenaré a mis legiones que crucen las murallas. No seré traidor a Roma cuando me apodere de ella.

33. La residència de Cras és una encertada reconstrucció de la casa romana. Explica amb detall quines característiques tenia aquest tipus d'habitatge, com es denominava, i quin nom rebien cadascuna de les seves parts.
34. Situa Sicília al mapa d'Itàlia.

35. En un moment de la conversa, Glabro al·ludeix a Sil·la¹⁴. Cerca informació sobre aquest personatge i redacta un article.

ESCENA VI. UN EXÈRCIT DE GLADIADORS

69'

Els esclaus gaudeixen després d'un jornada triomfal. Beuen, riuen i es distreuen fent lluitar uns ciutadans romans. Espàrtac els fa somiar amb la possibilitat de tirar endavant i fugir d'Itàlia per aconseguir la llibertat. El que ha començat com una revolta cal que es converteixi en una revolució.

Espàrtac. —*¿Qué somos, Criso?, ¿nos hemos convertido en romanos?, ¿no aprendimos nada?, ¿qué nos ocurre? Nos damos al vino en vez de procurarnos pan.*

Esclau 1. —*Quando hay vino abundante no hace falta pan.*

[rialles]

Espàrtac. —*No podemos ser una banda de ladrones borrachos.*

Esclau 2. —*¿Y qué quieres que seamos?*

Espàrtac. —*Gladiadores. Un ejército de gladiadores. Nunca se vio un ejército igual. Un buen gladiador vale por dos soldados romanos.*

Criso. —*Vencimos a nuestros guardianes, pero un ejército romano es diferente. No luchan como nosotros.*

Espàrtac. —*Venceremos a las legiones que nos ataquen si nos lo proponemos.*

Esclau 3. —*Para eso harían falta un gran ejército.*

Espàrtac. —*Pues lo tendremos. Iremos libertando a cuantos esclavos encontremos a nuestro paso. ¿Quién formará ejército más numeroso?*

Esclau 1. —*Sí, y en cruzando los Alpes, a salvo.*

Criso. —*Todos los pasos de los Alpes están fuertemente defendidos.*

Espàrtac. —*Sólo hay un camino para salir de Italia. El mar.*

Esclau 1. —*Eso es un sueño. No tenemos barcos.*

Espàrtac. —*Pero los piratas cilicios sí, y están en pugna con Roma. Toda galera romana que se hace a la mar en Brundisio les paga tributo.*

Esclau 1. —*Tienen la mayor flota del mundo. Yo fui galeote con ellos. Dándoles oro nos llevarán a donde sea.*

Esclau 2. —*No tenemos tanto oro.*

Esclau 3. —*Azotemos a los romanos ricos hasta que nos den el que tengan y reuniremos ese botín.*

36. Situa els Alps i la regió de Cilícia al mapa d'Europa.

37. Situa Brindisi al mapa d'Itàlia.

38. Espàrtac va anar alliberant esclaus i va formar un exèrcit força nombrós. De quants esclaus parlem?

ESCENA VII. L'EMISSARI CILICI

93'

Campament dels esclaus. Espàrtac rep a la seva tenda a l'emissari dels pirates cilicis. Antonino llegeix la carta de presentació:

Antonino. —*"Al general de los esclavos de Italia, llamado Espartaco, de Ibar Mahal, gobernador cilicio de la isla de Delos. He recibido tu mensaje solicitando la ayuda de nuestras naves para embarcar a tu ejército en el puerto de Brundisio. Te envío a mi emisario Triganes para negociar en mi nombre. Que Isis y Serapis te den la victoria. El gobernador de Delos".*

Espàrtac. —*¿Quiénes son Isis y Serapis?*

Triganes. —*Dioses de Oriente.*

Espàrtac. —*¿Por qué han de querer nuestra victoria?*

¹⁴ En castellà, Lucio Cornelio Sila.

Triganes. —Pues porque... porque son los protectores de Cilicia, que también lucha contra los romanos.

39. Situa al mapa d'Europa la illa de Delos.

40. Cerca informació sobre els cilicis¹⁵.

ESCENA VIII. L'ÀLIGA DE ROMA, HUMILIAT

102'

L'exèrcit d'esclaus ha derrotat les confiades cohorts romanes enviades pel Senat. El fracàs de Glabro com a cap de la milícia es absolut. Humiliat, jeu al terra.

Espàrtac. —¡Levántate! ¿Y ese es el orgullo de un patricio romano?

Esclau. —¡Qué gallardos son los soldados de Roma!

Esclau. —El águila ha abatido su vuelo [...]

---

¹⁵ En castellà, cilicis.

Glabro exposa davant el Senat el fracàs de les seves tropes. Cras es responsabilitza i presenta la seva dimissió com a senador. Aquest gest forma part d'una estratègia: tornar a ser reclamat pel senat i, llavors, presentar noves i contundents exigències.

Cras. —*Entrego el mando de mis legiones y me retiro de la política.*

[murmuris]

Graco. —*Sugiero que no es este el momento para retirarse de la vida pública. Escuchad. Esa actitud heroica en el Senado la he visto otras veces. Todos la hemos visto y sé lo que significa.*

Senador. —*Craso se apoya en un punto de honor.*

Graco. —*Honor de patricio. A pesar de la aparente nobleza de su gesto no me gusta ese comportamiento.*

Senador. —*Craso es el único hombre de Roma que no se ha doblegado ante la corrupción republicana y jamás lo hará.*

Graco. —*Yo tolero una República corrompida que asegure la libertad al pueblo, pero no toleraré la dictadura que quiere imponer Craso sin ninguna libertad.*

[aplaudiments]

Graco. —*Eso es lo que él pretende y por eso volverá.*

ESCENA X. INTERCEPTEU ESPÀRTAC!

11'

Espàrtac i els seu exèrcit ja ha arribat a la ciutat italiana de Metapont, alliberant esclaus i apropiant-se de les riqueses que troben pel camí. La crispació del Senat va en augment.

Juli Cèsar. —*La noticia de su rebelión ha corrido por toda Italia. Si les permitiéramos escapar pronto se producirían otros levantamientos.*

Graco. —*Nuestra República, débil aún después de cuatro lustros de lucha civil ha sostenido dos guerras, una en Hispania y otra en Asia. Los piratas nos han interrumpido el suministro del trigo de Egipto y Espartaco está saqueando las despensas del sur de Italia. Casi media ciudad de Roma carece de pan. El pueblo está aterrorizado. Dos cosas debemos hacer inmediatamente: confirmar a César en el cargo de comandante de la guarnición y enviar dos legiones para interceptar y destruir a Espartaco en la ciudad de Lucenia.*

ESCENA XI. A LES TERMES

15'

Ciutat de Roma. A les termes, Graco fa saber Cras que el Senat el reclama per dirigir les tropes que aturin Espàrtac.

Graco. —*Tenemos dispuestas 8 legiones sin jefe para conducir las. Tan pronto se ofrece el mando de general empiezan todos a cambiar de color.*

Cras. —*Ya hemos vivido otras epidemias parecidas.*

Graco. —*¿Qué tal tu salud?*

Cras. —*Excelente. Supongo que el Senado me ofrece ahora el mando de esas legiones.*

Graco. —*Lo estabas esperando.*

Cras. —*Sí. ¿No has pensado en que mis servicios pueden resultar costosos?*

Graco. —*En nuestros días nadie da nada. No hay razón para que tú no pongas precio a tu patriotismo. ¿Qué pides?*

Cras. —*Ser elegido primer cónsul con mando de todas las legiones de Roma. Y abolición de la autoridad el Senado sobre los tribunales.*

Graco. —*La dictadura.*

Cras. —*El orden.*

Tenda d'Espàrtac. Triganes, l'emissari dels pirates cilicis, s'entrevista per segon cop amb el general dels esclaus. L'arribada de tropes romanes de reforç i la negociació de Cras amb els cilicis fan impossible la fugida d'Itàlia. Espàrtac només veurà una sortida: marxar sobre Roma.

Triganes. —*General, yo... lo lamento mucho pero... te traigo malas noticias.*

Espàrtac. —*¿Qué noticias son esas?*

Triganes. —*Pompeyo ha desembarcado en Italia con su ejército.*

Espàrtac. —*En el puerto de Regio, hace tres días. Tengo un informe completo de sus movimientos.*

Triganes. —*¿Pero sabes también que una flota romana trae a Lúpulo y su ejército y se espera que llegue mañana a Brundisio?*

Espàrtac. —*¿Lúpulo aquí?*